

שוטרים דוחפים סטודנטים, שהפגינו מול בנין הכנסת בירושלים

והפגנה פוררה בלי כספות משי. כי במלחמה הנטרשה עתה בארץ שוב לא נותר מקום לכספות כאלה. במלחמה זו נאבקים בן-גוריון ונעריה על חייהם הפוליטיים. כדי להציל את עורם הם מוכנים לכל. לא היתה שום סחיטה, שום איום, שום שפלות — שום התבוהות-עצמית! — שבן-גוריון לא היה מוכן לבצע, ובלבד להניצל מים הסלידה העממית שאיים להטביעו.

★ ★ ★

רסיסים קטלניים

ליריה זו הגיעה לשיאה כאשר נודעו פרטי הישיבה המבעיתה של מרכז מפא"י בשבוע שעבר, והשתוללות הבריונים השכירים והבלשים נגד אזרחים שעמדו בחוק. עוד לפני שנקבע מועד ישיבת הוועד הפועל של ההסתדרות, בה יגיש לבון את התפטרותו, התלכדו סיעות המיעוט בהסתדרות כדי להציע לבון להתעלם מהצבעת-החרפה של מרכז מפא"י. הם האיצו בו בגלוי להמרות את הדיקטאט הטרויסטי של בן-גוריון ולהמשיך בתפקידו בראש ההסתדרות. אם לא בעזרת קולות מופא"י, הרי בעזרת קולות המיעוטים ואלה מתוך נציגי מפא"י שגשאר נאמנים למצפונם.

לבון בחר ללכת בדרך האופיינית לו. "מפא"י היא שבחרה בי למזכיר ההסתדרות, והיא רשאית להורידני", קבע. הוסיפו מקורביו, בשיחות פרטיות: "אותו לא יסחבו בוכה ומיילל אל הגדרים. הוא יצעד לשם זקוף".

הוא הגיש את התפטרותו — ויצא מנצח. בתום הישיבה הקיפו אותו עשרות מברכים. סיעות המיעוט חזרו והביעו את תמיכתן במאבקו; חברי-המפלגה התנצלו — מי בסה מלא ומי בשתיקה — על המעשה המלוכלך שנאלצו לעשות.

פרק א' במסכת הקרויה "פרשת לבון" הסתיים. לבון הודח — אך בן-גוריון היה רחוק מאד מלהיות המנצח. הפרי שהוגש לו על גגש היה מר כסעם האכזבה.

היתה זו רק התחלת צרותיו של הזקן. מתוך עקשנותו לחסל את לבון השתמש בנשק-הסחיטה האחרון: התפטרות. תוך כדי כך העליב את חברי הממשלה בצורה גסה וצורבת. הוא, אשר יום קודם לכן הכריח את סיעות הקואליציה להפגין סולידאריות-מאונס כדי שתוכל הממשלה לזכות בהצבעת-אמון, הודיע שאין לו אמון בממשלה.

כאשר עשתה הסחיטה את שלה ומרכז מפא"י נכנע לסחסן, גיפנה בן-גוריון לאסוף את רסיסי ממשלתו.

היו אלה רסיסים קטלניים. כי בעוד שבן-גוריון המשיך להיות שקוע בתעלוליו, גמאס המשחק לשותפיו. הוא עצמו לא ידע עדיין איפה הוא חי. אך שותפיו ידעו ששוב אין זה אותו דויד בן-גוריון שמפניו רעדו. כי במשך ששת חדשי פרשת לבון הרס ביגיי במו ידיו את האגדה שהוא סיקה, כלי-יודע, ממולח ומצליח בכל מוזמה ממוימותו.

כל מה שהוכח באותו פרק זמן הוא, שקנטרונותו ושינאתו מעבירות אותו על דעתו; שאינו שלט בעניינים; שהעתונות נגדו; שרוב העם מאס בו; שטכסיו הגאוניים-כביכול רק הכניסו אותו בבזך עמוק יותר ויותר. המפלגות שהתמרדו השבוע בדויד בן-גוריון היו אותן מפלגות של תמול-ששום; רק בן-גוריון שוב לא היה אותו בן-גוריון.

★ ★ ★

עלבונות על ראש ביגיי

נימה שכן דיברו השבוע כמעט כל מפלגות ישראל אל ראש מפא"י היתה חסרת-תקדים. עד כה היה זה בן-גוריון שקבע כי עם יערי לא יתווכח, עם כרמל לא ישב יותר בממשלה ועם בגין לא ידבר. הפעם קמו האחרים וירקו לו בפרצוף. "מפא"י אינה מוכנה לשבת בממשלה שדויד בן-גוריון יעמוד בראשה", הודיעו נציגי המפלגה לנשיא, כאשר קרא להם להתיעצות על הרכבת ממשלה חדשה.

"אינני מוכן עוד לשרת בממשלה של מר בן-גוריון", הודיע שרי-המשפטים פנחס רוזן. כשהו יוצאות מפיו של אדם אשר כמעט כל חייו הפוליטיים שיתף פעולה הדוקה עם בן-גוריון, היתה למלים אלה משמעות של גורדין מדת.

אחדות העבודה, אשר עמדת מפא"י שימשה לה מורה דרך, הלכה אף רחוק יותר. "איננו מוכנים לשבת בממשלה שבראשה עומד בן-גוריון או משה דיין!" הודיעה.

ואילו הציונים הכלליים וחירות יעצו לנשיא: בחירות מיד! דויד בן-גוריון איבד את אמון העם ואינו יכול לכהן גם יום אחד נוסף, כראש הממשלה. אנשים שראו את בן-גוריון בימים אלה תיארו אותו כאדם שעולמו נהרס סביבו והשולח את ידו להיאחז בכל קש, בתיקתה כי יינצל. הקש האחרון, במקרה זה, היתה המפלגה הדתית הלאומית. כאשר עוד היתה קיימת אפשרות שהפרוגרסיבים עשויים בכל זאת להצטרף לקואליציה, הציעו הדתיים לכרות עםם הככם, שאף אחת משתי המפלגות לא תעשה דבר בנידון זה ללא השניה. השיבו הפרוגרסיבים: "אנו ממילא איננו מתכוננים להצטרף, לכן גם אין צורך בהסכם".

לדתיים עצמם היה ברור לחלוטין מה חשיבות העזרה שהם יכולים להגיש לבן-גוריון. בלעדיהם, אין לו רוב בכנסת. כלומר: יאלץ ללכת לבחירות. ומדבר זה פוחד דויד בן-גוריון פחד-מחנה. הוא יודע שהעם הספיק להתבונן היטב בפנים האמיתיות שלו ושל נערי חצרו. היופי, האוימים, השקרים והגידופים שצינו את הופעותיהם בפרשת לבון עוררו סלידה בציבור. סכנתם הבלתי-מוסחית לאורח-החיים הדמוקראטי הועיקה את מיטב אנשי-הרוח והנוער למלחמה בדיקטטורה המתוכננת שלהם. על כל אלה, יודע בן-גוריון כי יצטרך לשלם, אם ילך בשלב זה לקלפי.

על כן היה מוכן לשלם מחיר מלא — כל מחיר, למעשה — לדתיים, אם יסכימו להצילו מן ההכרח לעמוד פנים אל פנים מול הבוחר.

★ ★ ★

אתנן זונה

מה הציע בן-גוריון למשה שפירא, שעה שהשניים נפגשו בבית-המלון שבו בילו את חופשתם? ראשית: את משרד הדתות ואת הרבנות הראשית. דויד בן-גוריון שיצא לפני שנתיים במלחמת חורמה על שני מעוזים אלה של המפלגה הדתית הלאומית, נכנע לכל אורך הקו, זחל על ארבע כדי להציעם חזרה למשה שפירא.

הוא דיבר על הצורך החיוני להקים ממשלה, על משימות הרור, על חלוציות, על נשיא אה"ב, ג'ון קנדי. הוא גם הציע לשפירא לחוקק חוק איסור תחבורה פרטית וציבורית בשבתות, חוק שיאסור ניתוח פאתולוגי, הפסקת עבודה במפעלים בשבת, הכרה באוניברסיטת ברא"ל כבמוסד ממלכתי, מינוי ועדה פאריטטית שתברר את כל תלונות הדתיים של השנים האחרונות. הכל היה מוכן להציע: כסף, השפעה, משרות, כבוד.

אך הדתיים ידעו כי מזויר זה, גם אם הוא גבוה ומסחרר, לא היה אלא אתנן זונה. היו פעמים לא מעטות שמפלגה זו קיבלה אתנן ומסרה את חסדיה, כמוסכם. בעזרתה אף הצליחה מפא"י לבסס את שלטונה. אך הפעם לא יכלו מנהיגיה להגיע להחלטה מוסכמת. הם ידעו כי עיני האזרח — הדתי והחילוני — היוצרות כל תנועה מתנועותיהם והם ידעו כי הפעם יתנו יד לא לקגוניה פוליטית חולפת, אלא לתקיפת סכין בגב של רוב אזרחי המדינה.

זהויה אותם אחד מצעירי המפלגה: "אם תתנו יד עכשיו לדויד בן-גוריון ותעזרו לו להקים ממשלה — תעשו בדיוק מה שעשו הפוליטיקאים ההגונים של גרמניה, ב-1933. הם הקימו קואליציה עם היטלר ואיפשרו לו לתפוס באופן דמוקראטי וחוקי את השלטון. הדבר הראשון שעשה באופן חוקי היה לחסל את הדמוקראטיה. כל הזוועות שעשה לאחר מכן היו חוקיות. אפילו שריפת יהודים עשה בתוקף חוקים חופסים! כי את הבסיס לחוקיות זו סיפקו לו כמה פוליטיקאים עזרים או מושחתים. היהירו שההיסטוריה של עמנו לא תשווה אתכם עם אותם הפוליטיקאים!"

על כן, על אף נטייתו הטבעית של שפירא להסכים להצעת ביגיי, על אף שיצחק רפאל לוטש עין על כסא ממשלתי, על אף נאומי ההאצה של שלמה זלמן שרגאי — היססו הדתיים לומר כן לזקן.

כך קרה, ששבוע אחרי שבן-גוריון האמין כי סוף-סוף עלה בידו לחסל את לבון, התפכפה הקערה על פיה. אם היה חסר לו אישור לכך, יכול היה לקבלו בכל בית-הקולנוע בו הוצג יומן על השתלשלות הפרשה. כאשר הופיע ביגיי על הבד, השתררה שתיקה מוחלטת.

כאשר ניראה פרס, צעק הקהל "בוזו" כאשר הופיע לבון, פרצו מחיאות-כפיים מרקיעות שחקים. חושו הבריא של האזרח אמר לו היכן מונח הצדק.